

beelden indruk maken, blijven ze je bij en kunnen ze je later je in je handelen terzijde staan het juiste te doen. Poëtische beelden, opgeroepen in een verhaal, verbinden op aansprekende wijze gedenkwaardige feiten uit het leven van de verteller met diens opvattingen. Het effect van zo'n verhaal is dat het je raakt, het treft de kern van de te onderzoeken kwestie. Het poëtische *waar* zijn van een verhaal wijkt af van de correspondentie opvatting van de **waarheid**.

Dat is een andere opvatting van waarheid dan gebruikelijk. Meestal noemen we waarheid waar als zij objectief en bewijsbaar is. Maar, zegt Vico, dan begrijpen we het begrip 'waarheid' slechts vanuit een extern perspectief. In werkelijkheid is slechts datgene waar – in de zin van werkzaam, effectief – wat je zelf maakt, of van binnenuit kunt navoltrekken. De rest is misschien *zeker*, maar heeft geen effect. Dit is het zogenaamde *verum factum*-principe: waar is wat een mens vanuit zichzelf kan begrijpen, omdat hij in staat is met zijn verbeeldingskracht te reconstrueren, inclusief alle bijbehorende gevoelsschakeringen zoals hoop, verwachting, inspanningen, teleurstellingen enzovoort. Alleen op die manier kan hij zichzelf begrijpen, zijn geschiedenis snappen. Alleen op die manier kan hij ook een ander begrijpen, door zich te verplaatsen, de ander met zichzelf te vergelijken. De kennis die dat oplevert is geen wetenschappelijk of technisch inzicht, geen weten dat of weten hoe. Het is een weten gebaseerd op herinnering en verbeelding, op vertrouwddheid en ervaring vanuit de binnenkant. Het is beeldend inzicht. Het gaat niet over objectief bewijsbare correctheid, maar over de vraag of je weten diep of oppervlakkig is, realistisch of misplaatst, levendig of dood, sensitief of ongevoelig.

~ Jos Kessels/*Spelen met ideeën*²⁵²

Poëtische verbeelding brengt een ander perspectief naar voren dan het conceptuele weten. Dat perspectief is vooral verhalend inzichtelijk te maken. Volgens Jos Kessels analyseert de verbeelding niet de argumentatieve **juistheid** van een redenering, maar doet aanspraak op waar het in de kwestie om draait en op wie je bent als persoon. Een poëtisch beeld laat de kwestie zien 'door de ogen van een mogelijke bewoner van een mogelijke wereld, namelijk jezelf zoals je zou kunnen zijn'.²⁵³ Je luistert naar het verhaal van een ander, die een perspectief op een kwestie belicht dat niet het jouwe is maar het wel zou kunnen zijn. Je bent in staat

252. Uit *Spelen met ideeën* van Jos Kessels, p. 37, verwijzend naar *Scientia* van Giambattista Vico.

253. Uit *Spelen met ideeën* van Jos Kessels, p. 38.